

Förslag till Miljöprogram för Kungsbacka Kommun

Framtagen av Agenda 21 Våren 2007

Innehållsförteckning

Inledning.....	1
Bakgrund.....	1
Arbetet med miljöprogrammet	2
Nulägesbeskrivning.....	2
Kommunens arbete med miljömålen.....	2
De nationella miljö kvalitetsmålen.....	3
Kommunens roll i miljömålsarbetet.....	3
Åtgärdsområden	4
Begränsad klimatpåverkan	6
Frisk luft	8
Bara naturlig försurning	10
Giftfri miljö	12
Skyddande ozonskikt.....	14
Säker strålmiljö	16
Ingen övergödning.....	18
Levande sjöar och vattendrag.....	20
Grundvatten av god kvalitet	22
Hav i balans och levande kust och skärgård	24
Myllrande våtmarker	26
Levande skogar	28
Ett rikt odlingslandskap.....	30
God bebyggd miljö.....	32
Ett rikt växt och djurliv	36
Mer information	38

Inledning

Kungsbacka kommuns nya miljöprogram visar vart Kungsbacka kommun vill komma när det gäller miljö och hållbar utveckling och innehåller mål och riktlinjer för Kungsbackas miljöarbete.

Miljöprogrammet är en konkretisering av Kungsbacka kommuns vision och är ett övergripande styrdokument inom miljöområdet och anger den miljömässiga inriktningen för andra kommunala planer.

Miljöprogrammet syftar också till att anpassa de nationella miljökvalitetsmålen lokalt. Samtidigt ska miljöprogrammet utgöra ett stöd för förvaltningarna i deras miljöarbete och miljöprogrammet ska också vara synkroniserat med övrigt uppföljningsarbete.

Källorna till miljöpåverkan är idag tätt förknippade med vårt dagliga liv, snarare än förknippade med till exempel industrier. Miljöprogrammet riktar sig därför till alla individer, företag och organisationer samt kommunala verksamheter – alla har ett ansvar och alla kan göra något.

Miljöprogrammet innehåller övergripande mål dit kommunen som helhet ska sträva och konkreta mål som relaterar till den kommunala verksamhetens bidrag. Förhoppningen är att Miljöprogrammet ska vara ett hjälpmedel i kommande miljöarbete i kommunen.

Bakgrund

Ett miljömålsarbete handlar om att bevara, vårda och tillgängliggöra de värden som finns i vår miljö – idag såväl som för framtida generationer. I kommunens vision, som antogs år 2006, beskrivs Kungsbackas värden som det som återfinns i ”den unika miljön med kusten, naturen, kulturlandskapet och den vackra innerstaden, gör Kungsbacka till en attraktiv kommun att bo i”. Kungsbacka ska också enligt visionen ”utvecklas till en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar kommun”.

De nationella miljökvalitetsmålen är en utgångspunkt i miljömålsarbetet. Miljökvalitetsmålen syftar till att främja människors hälsa, värna den biologiska mångfalden och naturmiljön, ta till vara kulturmiljön och de kulturhistoriska värdena, bevara ekosystemens långsiktiga produktionsförmåga samt trygga en god hushållning med naturresurserna. Miljökvalitetsmål antogs av riksdagen 1999 för 15 områden, ett sextonde miljökvalitetsmål tillkom 2005. Målen beskriver det tillstånd och den kvalitet för Sveriges miljö, natur- och kulturresurser som är ekologiskt hållbara på lång sikt och ska vara uppfyllda inom en generation. Det vill säga till 2020.

Regionalt skedde en anpassning av miljömålen när Länsstyrelsen år 2003 fastställde regionala miljömål, efter en remissrunda där alla Hallands kommuner var delaktiga. Utifrån de regionala miljömålen arbetades sedan ett regionalt handlingsprogram fram.

För del flesta miljömålen är trenden negativ, både på nationell och regional nivå. Miljörapporten för Kungsbacka 2006 visar på samma sätt på negativa trender även i Kungsbacka kommun. För de flesta områden krävs åtgärder för att vi ska uppnå både visionens intentioner samt en god miljö kvalitet.

Arbetet med miljöprogrammet

Arbetet med miljöprogrammet startade under våren och sommaren 2006 då Agenda 21 arrangerade tre rådslag. Rådslagen hölls med kommuninvånare, politiker och tjänstemän. På dessa träffar diskuterade deltagarna vilka miljöfrågor som är angelägna att driva i Kungsbacka kommun och som därför bör prioriteras. Ett av resultaten från rådslagen var förslag till sex prioriterade områden som Kungsbacka kommun bör arbeta inom: hållbara transporter, maten i det hållbara samhället, uthålligt byggande och minskad energianvändning, hållbar planering och exploatering, en hållbar konsumtion samt kunskap och delaktighet. Resultatet från rådslagen har varit ett underlagsmaterial i framtagandet av miljöprogrammet.

I och med miljöprogrammet antar kommunen dels lokala miljömål utifrån de nationella miljömålen men även mål för kommunens egen verksamhet, det vill säga inom områden som kommunen råder över. De nationella miljömålen beskrivs på sidan 4.

Mer text om arbetet med miljöprogrammet kommer att tillkomma senare.

Nulägesbeskrivning

I början av 2007 gjordes en miljörapport om miljötillståndet i Kungsbacka kommun. Den visar med ett antal indikatorer för varje miljö kvalitetsmål hur miljötillståndet ser ut i Kungsbacka kommun. För de flesta miljömålen är trenden negativ. Miljörapporten har varit ett underlagsmaterial när Miljöprogrammet tagits fram och är även en utgångspunkt för kommande uppföljningar.

Kommunens arbete med miljömålen

Arbetet med miljömålen kommer att ske genom att de bryts ner till interna miljömål. Kommunens roll i miljömålsarbetet beskrivs på sidan 5 under rubriken 'Åtgärdsområden'. Kommunens interna miljömål kommer att vävas in i kommunens verksamhetsstyrning som planeringsförutsättningar. Uppföljning kommer att göras i förvaltningsberättelser och i kommunens årsredovisning.

Miljötillståndet för Kungsbacka kommer att följas upp med en återkommande miljörapport. Listan över indikatorer kommer kontinuerligt att ses över.

De nationella miljökvalitetsmålen

De nationella miljökvalitetsmålen, som antogs 1999, syftar till att: främja människors hälsa, värna den biologiska mångfalden och naturmiljön, ta till vara kulturmiljön och de kulturhistoriska värdena, bevara ekosystemens långsiktiga produktionsförmåga och trygga en god hushållning med naturresurserna

Målen beskriver det tillstånd och den kvalitet för Sveriges miljö, natur- och kulturresurser som är ekologiskt hållbara på lång sikt, och ska vara uppfyllda inom en generation. Det vill säga till 2020. Ett nytt sextonde miljömålet tillkom 2005, Ett rikt växt- och djurliv, som innebär att förlusten av biologisk mångfald ska hejdas till 2010. De 16 miljömålen är:

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Bara naturlig försurning
- Giftfri miljö
- Skyddande av ozonskiktet
- Säker strålmiljö
- Ingen övergödning
- Levande sjöar och vattendrag
- Grundvatten av god kvalitet
- Hav i balans samt levande kust och skärgård
- Myllrande våtmarker
- Levande skogar
- Ett rikt odlingslandskap
- Storslagen fjällmiljö
- God bebyggd miljö
- Ett rikt växt och djurliv

Generationsmålet innebär att vi ska sträva efter att till nästa generation ha löst de stora miljöproblemen. Det betyder att alla viktiga åtgärder i Sverige ska vara genomförda till år 2020 (2050 då det gäller klimatmålet). Naturen behöver dock tid för att återhämta sig och i några fall kommer vi inte att hinna nå den önskvärda miljökvaliteten, även om stora insatser görs.

För att vi ska klara målet krävs ett stort engagemang hos många aktörer i samhället, både i Sverige och i andra länder. Teknikutveckling kan bidra till att lösa några av problemen. Det kan också behövas mer genomgripande samhällsförändringar.

Uppföljningen av miljömålen görs av miljömålsrådet. I detta råd finns representanter för myndigheter, länsstyrelser, kommuner, näringsliv och ideella organisationer. Rådet följer löpande upp arbetet med att nå målen och publicerar årligen en uppföljningsrapport. Vart fjärde år görs även en fördjupad utvärdering av miljömålsarbetet, där de gör bedömningar och föreslår åtgärder.

Ytterligare information om de nationella miljömålen finns på Miljömålsportalen hemsida (www.miljomal.nu).

Kommunens roll i miljömålsarbetet

Kommunen har lokalt det samlade ansvaret för att åstadkomma en god livsmiljö och har ett övergripande ansvar för lokala anpassningar av de nationella miljö- och folkhälsomålen. En viktig uppgift är att föra en dialog om hur miljömålen ska uppnås. Dialogen är viktig, såväl för att informera om och förankra miljömålen, som för att genomföra de åtgärder som krävs för att miljömålen ska kunna uppnås.

Kommunen har flera betydelsefulla uppgifter i arbetet för att uppnå miljökvalitetsmålen, dels genom sitt myndighetsarbete, sitt ansvar för samhällsplanering och genom åtgärder i sin egen verksamhet. Kommunen är också en storkonsument och kan som sådan ta på sig ett ansvar att ställa miljökrav vid upphandling. Kommunala verksamheter ska följa gällande miljölagstiftning.

Lokala mål, åtgärdsstrategier och kommunal samhällsplanering ger ramar och underlag för miljöarbetet. Miljöarbetet ska

vara samordnat med kommunens kvalitetsarbete och det lokala Agenda 21-arbetet. Miljöprogrammet ligger till exempel till grund för utarbetandet av miljöplaner på förvaltningarna och ska integreras i översiktsplanen. Arbete med miljömål kräver ett ledningssystem där uppföljningar görs kontinuerligt och förbättring.

Åtgärdsområden

Arbete med att nå miljömålen återfinns inom olika områden, som Figur 1 på nästa sida visar. Till exempel görs arbete för att utveckla transportsystemet för att nå miljömålen Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft och God bebyggd miljö. Åtgärder kan då göras vid kommunal planering, till exempel översiktsplanering och trafikplanering för att skapa förutsättningar för ytterligare åtgärder som till exempel förbättrad kollektivtrafik.

Miljömålen ska därför integreras i pågående processer inom kommunen som har stor betydelse för miljön, t.ex. i infrastrukturplanering och utveckling av trafiksystem, utveckling och bevarande av grönområden, energi- och vattenförsörjning, fastighets- och bostadsutveckling samt skydd och vård av vårt kulturarv. Andra områden är tillsynsverksamheten samt upphandling.

Åtgärdsområden

<p>Planering och byggande Begränsad klimatpåverkan Frisk luft Levande sjöar och vattendrag Grundvatten av god kvalitet Hav i balans samt levande kust och skärgård Myllrande våtmarker Levande skogar Ett rikt odlingslandskap God bebyggd miljö</p>	<p>Utveckling av transportsystem Begränsad klimatpåverkan Frisk luft God bebyggd miljö</p>	<p>Vatten, avlopp och avfall Giffri miljö Ingen övergödning Grundvatten av god kvalitet Myllrande våtmarker God bebyggd miljö</p>	<p>Tillsyn och miljöövervakning Alla miljömål</p>	<p>Hälsa Frisk luft Giffri miljö Säker strålmiljö Grundvatten av god kvalitet God bebyggd miljö</p>
<p>Bevarande och utveckling av natur- och kulturmiljöer Bara naturlig försurning Levande sjöar och vattendrag Grundvatten av god kvalitet Hav i balans samt levande kust och skärgård Myllrande våtmarker Levande skogar Ett rikt odlingslandskap God bebyggd miljö</p>	<p>Energiförsörjning och energihushållning Begränsad klimatpåverkan God bebyggd miljö</p>	<p>Utbildning och information Alla miljömål</p>	<p>Varor och tjänster Begränsad klimatpåverkan Frisk luft Bara naturlig försurning Giffri miljö Ett rikt odlingslandskap God bebyggd miljö</p>	

Figur 1 Arbetet med att nå miljömålen återfinns inom flera olika åtgärdsområden.

Begränsad klimatpåverkan

Miljömålet Begränsad klimatpåverkan beskriver en av de svåraste utmaningarna som mänskligheten ställts inför – den globala växthuseffekt som i huvudsak är orsakad av människans användning av fossila bränslen. Växthuseffekten leder till klimatförändringar som kan ge olika konsekvenser på olika platser på jorden. Torrare områden kan bli torrare vilket bland annat får till följd att öknarna kan breda ut sig. I Sverige kan regnen bli frekventare, vilket kan ge högre nivåer i sjöar och vattendrag, med fler översvämningar som följd.

Växthuseffekten orsakad av människan beror av gaser som omsluter jorden - ett värmeisolerande "täcke". De viktigaste växthusgaserna är koldioxid, som står för 80 % av bidraget till växthuseffekten, lustgas 11 % samt metan 8 %. Koldioxiden härrör i huvudsak från förbränning av fossila bränslen medan lustgas och metan huvudsakligen härrör från jordbruk.

För att klara målet om Begränsad klimatpåverkan krävs åtgärder, små och stora, på alla nivåer från lokal till global nivå. Alla måste bidra – individer och företag såväl som kommunen och andra organisationer.

Miljötilståndet i Kungsbacka

Utsläppen ökar inom transportsektorn. Räknat per invånare är utsläppen omkring 6 % högre år 2004 jämfört med 1990. Persontransportarbetet, räknat som årlig genomsnittlig körsträcka per person, är också högt jämfört med riket. Elkonsumtionen per capita är också hög och ökar, vilket påverkar det nationella behovet av importerad kolkraftsbaserad el.

En stor del av utsläppen sker också indirekt via den produktion, utanför kommunen, och distribution av de varor och tjänster som konsumeras i kommunen. Dessa utsläpp är i storleksordningen lika stora som den enskilde invånarens direkta utsläpp. För att bidra till att miljö kvalitetsmålet på sikt ska kunna nås måste utsläppen som genereras i transportsektorn, hushållen (framför allt via minskad elanvändning) samt utsläppen som sker indirekt via konsumtion av varor och tjänster minska.

Nationella miljömål

”Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att målet om begränsad klimatpåverkan kan nås.”

De svenska utsläppen av växthusgaser ska som ett medelvärde för perioden 2008–2012 vara minst 4 % lägre än utsläppen år 1990. Utsläppen ska räknas som koldioxidekvivalenter och omfatta de sex växthusgaserna enligt Kyotoprotokollet och FN:s klimatkommitté (IPCC) definitioner. Delmålet ska uppnås utan kompensation för upptag i kolsänkor eller med flexibla mekanismer.

År 2050 bör utsläppen för Sverige sammantaget vara lägre än 4,5 ton koldioxidekvivalenter per år och invånare, för att därefter minska ytterligare.

Kungsbackas miljömål

Förutom de mål som anges här finns även mål under Frisk luft, sida 9, och God bebyggd miljö, sida 33, som bidrar till att miljömålet Begränsad klimatpåverkan kan uppnås. Jämförelseår för minskade utsläpp av koldioxid är satta till de år som används på nationell och regional nivå.

Kungsbackas miljömål

1. De totala utsläppen av koldioxid i kommunen ska till år 2020 ha minskat med 20 % jämfört med 1990 års nivå. Per person innebär det en minskning med 45 %.

2. Användningen av tillförd energi i bostäder och lokaler avseende uppvärmning, tappvarmvatten, hushålls- och driftsel ska minska med 20 % per innevånare mellan 1995 och 2011.

3. Antalet kollektivtrafikresor ska öka i förhållande till antalet bilresor.

4. Tillgängligheten ska öka för gående och cyklande.

Miljömål för den kommunala verksamheten

1. De utsläpp av koldioxid som sker genom den kommunala verksamhetens transporter ska minska.

2. Samtliga tjänsteresor som sker i den kommunala verksamheten skall göras så att koldioxidutsläppen minimeras.

3. Kommunala inköp av varor och tjänster ska göras med hänsyn till begränsad klimatpåverkan.

Indikatorer för uppföljning

Koldioxidutsläpp per innevånare

Genomsnittlig körsträcka per innevånare

Antalet bilar per hushåll

Bränsleförbrukning för fordon i kommunen

Antalet kollektivtrafikresenärer

Kommunala fordonsflottans förbrukning

Fossil bränsleanvändning i kommunala verksamheters lokaler

Personkm per förbrukade fossila bränslen

Temperaturhöjning och klimateffekter

Antal km byggda GC-vägar

Frisk luft

Miljömålet Frisk luft beskriver den miljöpåverkan som sker när luftföroreningar uppstår i miljöer, där människor vistas, samt naturmiljöer. Luftföroreningar påverkar människors hälsa på många sätt och medför i medeltal flera månaders förkortad livslängd. Skogens träd och jordbrukets grödor skadas av ozon, vilket medför stora kostnader. Byggnadskonstruktioner och föremål som är kulturhistoriskt värdefulla kan också brytas ner snabbare.

De luftföroreningar som är skadligast är kvävedioxid, partiklar, ozon och gaser som bildas vid ofullständig förbränning. De lokala utsläppen kommer framför allt från vägtrafiken (både vägdamm och avgaspartiklar) och från enskild uppvärmning med ved. Arbetsmaskiner som gräsklippare, motorsågar och grävmaskiner bidrar också med stora mängder.

Enligt miljöbalken måste kommunen följa miljö kvalitetsnormer, gränsvärden för olika luftföroreningar. Miljö kvalitetsnormerna anger nivåer som inte får, alternativt bör, över- eller underskidas efter ett visst fastställt datum.

Miljö tillståndet i Kungsbacka

Miljö kvalitetsnormerna klaras idag knappt men med trafikökningar kommer situationen att förvärras. Det är idag risk för överskridande av framför allt kvävedioxid och partiklar.

Nationella miljömål

”Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.”

Halten 5 mikrogram/m³ för svaveldioxid som årsmedelvärde ska vara uppnådd i samtliga kommuner år 2005.

Halterna 60 mikrogram/m³ som timmedelvärde och 20 mikrogram/m³ som årsmedelvärde för kvävedioxid ska i huvudsak underskridas år 2010. Timmedelvärdet får överskridas högst 175 timmar per år.

Halten marknära ozon ska inte överskrida 120 mikrogram/m³ som åtta timmars medelvärde år 2010.

År 2010 ska utsläppen av flyktiga organiska ämnen i Sverige, exklusive metan, ha minskat till 241 000 ton.

Halterna 35 mikrogram/m³ som dygnsmedelvärde och 20 mikrogram/m³ som årsmedelvärde för partiklar (PM10 – större partiklar) ska underskridas år 2010. Dygnsmedelvärdet får överskridas högst 37 dygn per år. Halterna 20 mikrogram/m³ som dygnsmedelvärde och 12 mikrogram/m³ som årsmedelvärde för partiklar (PM2,5 – mindre partiklar) ska underskridas år 2010. Dygnsmedelvärdet får överskridas högst 37 dygn per år.

Halten 0,3 nanogram/m³ som årsmedelvärde för benso(a)pyren ska i huvudsak underskridas år 2015.

Kungsbackas miljömål

Förutom de mål som anges här finns även mål under Begränsad klimatpåverkan, sida 7, och God bebyggd miljö, sida 33, som bidrar till att miljömålet Frisk luft kan uppnås.

En förutsättning för att kunna nå miljömålet är också att kontinuerliga mätningar av luftkvaliteten görs, särskilt i Kungsbacka tätort.

Kungsbackas miljömål

1. Halterna av kvävedioxid, partiklar och bensen som har sitt ursprung från trafiken ska minska jämfört med år 2005, särskilt i Kungsbackas tätort och tätortsnära områden.

Indikatorer för uppföljning

Halten av marknära ozon

Halten av kvävedioxid

Halten av partiklar

Halten av bensen

Bara naturlig försurning

Försurningen innebär att nedfall av svavel och kväve försurar mark och vatten. Det som förorsakar försurningen är utsläpp från transporter, energianläggningar, industri och jordbruk. Försurningen har effekter på växter och djur, främst i sjöar och vattendrag.

De utsläpp som har störst betydelse för försurningen är svaveldioxid, kväveoxider och ammoniak. En stor del av utsläppen har sitt ursprung från utlandet.

Miljötilståndet i Kungsbacka

I Kungsbacka har marken, sjöarna och vattendragen idag låg kapacitet att hantera det sura nedfallet av svavel och kväve. Ännu är inte utsläppen nere i nivåer som underskrider belastningsgränser för vad naturen tål, särskilt för kväve. Återställningen av ekosystemen tar tid, det visar utvecklingen i Skärsjön, en sjö som används som referenssjö varför kalkning inte sker.

Kungsbackas vattendrag kommer för lång tid framåt att kräva kalkningsinsatser för att en god vattenkvalité ska kunna upprätthållas, vilket i sin tur är nödvändigt för faunan i vattendragen, till exempel för bestånden av lax och öring.

Nationella miljömål

”De försurande effekterna av nedfall och markanvändning ska underskrida gränsen för vad mark och vatten tål. Nedfallet av försurande ämnen ska heller inte öka korrosionshastigheten i tekniska material eller kulturföremål och byggnader.”

År 2010 ska högst 5 % av antalet sjöar och högst 15 % av sträckan rinnande vatten i landet vara drabbade av försurning som orsakats av människan.

Före år 2010 ska trenden mot ökad försurning av skogsmarken vara bruten i områden som försurats av människan och en återhämtning ska ha påbörjats.

År 2010 ska utsläppen i Sverige av svaveldioxid till luft ha minskat till 50 000 ton.

År 2010 ska utsläppen i Sverige av kväveoxider till luft ha minskat till 148 000 ton.

Kungsbackas miljömål

Förutom de mål som anges här finns även mål under Begränsad klimatpåverkan, sida 7, samt God bebyggd miljö, sida 33, som bidrar till att miljömålet Bara naturlig försurning kan uppnås.

Kungsbackas miljömål

1. I Kungsbacka ska individer, företag och den kommunala verksamheten verka för att utsläppen av svavel och kväve minskas och därmed möjliggör återhämtning i mark, sjöar och vattendrag.

2. Kungsbackas sjöar och vattendrag som hotas av försurning ska kalkas regelbundet.

Indikatorer för uppföljning

Nedfall av svavel och kväve i Söstared
Vattenkemi (pH, Alkalinitet) i sjöar och vattendrag och jämförelse med Skärsjön
Kalkning
Bottenfauna
Förekomst av lax, öring
Förekomst av försurningskänsliga arter
vattendragens fauna

Giftfri miljö

När kemiska produkter, varor och byggnader tillverkas, används och skrotas som de kemiska ämnena kommer ut i miljön. Det är då risken finns att människor, djur och växter utsätts för dem. Till exempel har några procent av befolkningen har till exempel för höga halter av kadmium i njurarna. PCB och bromerade flamskyddsmedel förekommer i bröstmjolk. På vissa platser, till exempel där industrier och bensinstationer har legat, är det särskilt stora mängder föroreningar i marken.

I lagstiftningen finns substitutionsprincipen inskriven. Det är en förlängning av försiktighetsprincipen och finns inskriven i lagen om kemiska produkter. Det är dock viktigt att efterlevnaden säkerställs för att den ska få effekt.

Miljötilståndet i Kungsbacka

Kemiska ämnen kommer ut i vår miljö när produkter tillverkas, används och sluthanteras. För närvarande pågår en kartläggning på länsnivå av potentiella förorenade områden och verksamheter med risk för kemikaliespridning.

Nationella miljömål

”Miljön ska vara fri från ämnen och metaller som skapats i eller utvunnits av samhället och som kan hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden.”

Senast år 2010 ska det finnas uppgifter om egenskaperna hos alla avsiktligt framställda eller utvunna kemiska ämnen. Samma krav på uppgifter ska då gälla för såväl nya som existerande ämnen. Senast år 2010 ska även varor vara försedda med hälso- och miljöinformation om de farliga ämnen som ingår.

Nyproducerade varor ska så långt det är möjligt vara fria från:

- nya organiska ämnen som är långlivade och bioackumulerande, nya ämnen som är cancerframkallande, arvsmassepåverkande och fortplantningsstörande samt kvicksilver,
- övriga cancerframkallande, arvsmassepåverkande och fortplantningsstörande ämnen, samt sådana ämnen som är hormonstörande eller kraftigt allergiframkallande,
- övriga organiska ämnen som är långlivade och bioackumulerande, samt kadmium och bly.

Samtliga förorenade områden som innebär akuta risker vid direktexponering och sådana förorenade områden som i dag, eller inom en nära framtid, hotar betydelsefulla vattentäkter eller värdefulla naturområden ska vara utredda och vid behov åtgärdade vid utgången av år 2010.

Åtgärder ska under åren 2005-2010 ha genomförts vid så stor andel av de prioriterade förorenade områdena att miljöproblemet i sin helhet i huvudsak kan vara löst allra senast år 2050.

År 2010 ska tydliga åtgärdsprogram som medför en kontinuerlig minskning av halterna av för människan skadliga dioxiner i livsmedel ha etablerats. År 2015 ska exponeringen av kadmium till befolkningen via föda och arbete vara på en sådan nivå att den är säker ur ett långsiktigt folkhälsoperspektiv.

Kungsbackas miljömål

Förutom de mål som anges här finns även mål under God bebyggd miljö, sida 33, som bidrar till att miljömålet Giftfri miljö kan uppnås. För att uppnå målet måste också individer, företag och den kommunala verksamheten vara medvetna om riskerna med kemikalier och agera därefter.

Kungsbackas miljömål

1. Användningen av hälso- och miljöfarliga kemiska produkter ska minska.
2. Substitutionsprincipen, som innebär att miljöfarliga produkter och ämnen byts ut mot miljövänligare, ska vara vägledande för hushåll och verksamheter.
3. Utsläppen av kvicksilver ska minska.

Miljömål för den kommunala verksamheten

1. Kommunen ska delta i identifieringen av förorenad mark samt tillse att den undersöks och vid behov saneras.
2. Att substitutionsprincipen alltid ska gälla vid upphandling, förvaltning och drift.
3. Riktlinjer för omhändertagande av dagvatten ska tas fram.
4. Verksamheter med utsläpp av kvicksilver ska ges information om krav på hantering av verksamhetsavfall och angående sanering.

Indikatorer för uppföljning

Tungmetallhalter i avloppsslam

Skyddande ozonskikt

Ozonskiktet skyddar livet på jorden genom att filtrera bort en del av den skadliga UV-strålningen från solen. Ett uttunnat ozonskikt gör att människor utsätts för mer UV-strålning vilket ökar risken för t.ex. hudcancer, nedsatt immunförsvar och starr. I miljön kan växter, jordbruksgrödor och skog ta skada.

Orsaken till uttunnningen är att ämnen som bryter ned ozon har släppts ut i atmosfären. Där finns de ofta kvar länge, vilket betyder att ozonskiktet påverkas av utsläppen under flera decennier. Ozonnedbrytande ämnen är till exempel vissa klorerade lösningsmedel, klorfluorkarboner (CFC) och klorfluorkolväten (HCFC). Dessa finns bland annat i kylskåp, anläggningar för luftkonditionering och skumplast.

Miljötilståndet i Kungsbacka

Köldmedier i form av freoner är den enskilt stora orsaken till ozonskiktets uttunning, men i dag har de värsta freonerna fasats ut. En annan orsak till ozonskiktets uttunning, där trenden ännu inte vänt, är utsläppen av växthusgaser samt oförbränt bränsle som släpps ut på hög höjd (flyg). Även om utsläppen idag är mindre av de skadligaste ämnena kommer det att ta lång tid innan ozonskiktet har återbildats.

Nationella miljömål

”Ozonskiktet ska utvecklas så att det långsiktigt ger skydd mot skadlig UV-strålning.”

År 2010 ska utsläppen av ozonnedbrytande ämnen till största delen ha upphört.

Kungsbackas miljömål

Kungsbackas miljömål

1. Köldmedier ska väljas så att ozonskiktet och klimatet inte påverkas negativt.

2. Till år 2011 ska användningen av ozonnedbrytande ämnen (även HCFC) ha upphört i alla köldmedieanläggningar.

Indikatorer för uppföljning

Installerad mängd och typ av köldmedia, påfylld mängd och omhändertagen mängd köldmedia.

Säker strålmiljö

I människans miljö har det alltid funnits strålning.

Strålningen kan alltså vara till nytta, men den kan också orsaka skada. Kring många nya strålningskällor råder osäkerheter, medan det för andra finns tillräcklig kunskap för att vidta åtgärder. Här finns till exempel radonstrålning.

Miljötilståndet i Kungsbacka

I Kungsbacka finns områden med förhöjda radonvärden vilket innebär att försiktighet måste tillämpas vid byggnation. En kartläggning av radonsituationen i bostäder pågår. Från solen och även solarier kommer skadlig UV-strålning. På grund av UV-strålningen insjuknar ca: 70 personer per år i hudcancer i Halland. Kring andra källor till strålning, till exempel mobiltelefoner, vet vi idag inte tillräckligt om strålningens farlighet.

Nationella miljömål

”Människors hälsa och den biologiska mångfalden ska skyddas mot skadliga effekter av strålning i den yttre miljön.”

År 2010 ska halterna i miljön av radioaktiva ämnen som släpps ut från alla verksamheter vara så låga att människors hälsa och den biologiska mångfalden skyddas. Det individuella dostillskottet till allmänheten ska understiga 0,01 mSv¹ per person och år från varje enskild verksamhet.

År 2020 ska antalet årliga fall av hudcancer orsakade av ultraviolett strålning inte vara fler än år 2000.

Riskerna med elektromagnetiska fält ska kontinuerligt kartläggas och nödvändiga åtgärder ska vidtas i takt med att sådana eventuella risker identifieras.

¹ mSv står för milliSievert och är ett mått på strålning.

Kungsbackas miljömål

Miljömål för radonstrålning i samband med byggnation och inomhusmiljö behandlas under miljömålet God bebyggd miljö, sida 33.

Kungsbackas miljömål

1. År 2020 ska antalet årliga fall av hudcancer orsakade av UV-strålning vara lägre än år 2000.

Miljömål för den kommunala verksamheten

1. Kommunens verksamheter ska inte leda till att strålriskerna ökar.

Indikatorer för uppföljning

Hudcancerfall²

² Att använda hudcancerfall som indikator för strålmiljön är inte heltäckande och innehåller en rad osäkerheter. Bland annat därför att det är fler faktorer än UV-strålning som påverkar antalet hudcancerfall, till exempel ärftliga faktorer.

Ingen övergödning

Övergödning orsakas av för höga halter av kväve och fosfor i marken eller vattnet. Dessa näringsämnen hamnar i miljön till exempel genom nedfall från luften av kväveoxider från trafik och kraftverk. Andra källor till övergödning är ammoniak från jordbruket och fosfor i utsläpp från avloppsreningsverk och industrin. Ämnena förs i sin tur med vattendragen till sjöar och hav.

Problemen med övergödning finns framför allt i södra Sverige. Växtligheten förändras successivt när kväve lagras upp i marken i skogar, ängs- och betesmarker. Arter som är anpassade till näringsfattiga miljöer trängs undan.

Kungsbackafjorden är exempel på en havsmiljö som är kraftigt påverkad av övergödning. Övergödningen orsakar bland annat algbloomning, som leder till att vattnet blir grumligt, tångbältena minskar och artsammansättningen förändras. I värsta fall uppstår syrebrist på bottenarna. Även många sjöar och vattendrag är kraftigt övergödda, och effekterna är i stort sett samma som i havet.

Miljötilståndet i Kungsbacka

Transporten av kväve och fosfor i Kungsbackas vattendrag visar inte någon nämnvärd minskning mellan 1990-2005. Effekten av övergödningen kan ses i Kungsbackafjorden vars bottenfauna visar en kraftig minskning (80 %) av antalet arter sedan mitten av 80-talet.

Nationella miljömål

”Halterna av gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningarna för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.”

Fram till år 2010 ska de svenska vattenburna utsläppen av fosforföreningar från mänsklig verksamhet till sjöar, vattendrag och kustvatten ha minskat med minst 20 % från 1995 års nivå. De största minskningarna ska ske i de känsligaste områdena.

Senast år 2010 ska de svenska vattenburna utsläppen av kväveföreningar från mänsklig verksamhet till haven söder om Ålands hav ha minskat med minst 30 % från 1995 års nivå.

Senast år 2010 ska utsläppen av ammoniak i Sverige ha minskat med minst 15 % från 1995 års nivå.

Senast år 2010 ska utsläppen i Sverige av kväveoxider till luft ha minskat till 148 000 ton.

Kungsbackas miljömål

Förutom de mål som anges här finns även mål under Myllrande våtmarker, sida 27, som bidrar till att miljömålet Ingen övergödning kan uppnås.

En förutsättning för att målet ska nås är att adekvat övervakning av utsläpp av näringsämnen sker kontinuerligt och att kunskap om källorna till utsläppen finns.

Kungsbackas miljömål

1. Sjöar, vattendrag och kustnära vatten ska ha god ekologisk status³ med avseende på övergödning.
2. Utsläppen av näringsämnen från enskilda avlopp, reningsverken, jordbruk och trafik ska minska.
3. En prioritering av åtgärder för utsläpp av näringsämnen ska göras utifrån de källor som har störst påverkan på Kungsbackafjordens ekologiska status.

Indikatorer för uppföljning

Kväve- och fosfortransport i Kungsbacka ån och Rolfsån.

Antalet sanerade enskilda avlopp.

Ekologisk status

³ God ekologisk status innebär att ytvattens växt- och djurliv, vattnets vägar och flöden, struktur på botten och stränder samt fysikaliska egenskaper endast får uppvisa små avvikelser från naturliga förhållanden. Denna beskrivning och klassning av tillståndet hos sjöar, vattendrag och kustnära vatten, kommer Naturvårdsverket att ta fram, med grund i EU:s ramdirektiv för Vatten.

Levande sjöar och vattendrag

Sjöar och vattendrag är viktiga för olika växt- och djurarter, till exempel för fiskar. Även vi människor har nytta och nöje av dem; vid fiske, båtliv, bad och utvinning av dricksvatten.

Många växt- och djurarter är beroende av att vattendragen får flöda fritt och att vattenståndet kan variera naturligt. I vissa områden måste vattenmiljöer skyddas mot exploatering och från jord- och skogsbruk.

Miljötilståndet i Kungsbacka

I Kungsbacka kommun finns flera av de särskilt värdefulla vatten som utpekats i Hallands län, bland annat Rolfsån och Lygnern. Vattendragen är dock drabbade av försurning och har trots minskande surt nedfall inte återhämtat sig i någon stor utsträckning när det gäller vattenkvalitet. De flesta vattendrag omfattas därför av kalkningsprojekt. Till följd av kalkningen visar vissa av vattendragen, till exempel Rolfsån och Löftaån, en rik bottenfauna med höga artantal och reproducerande bestånd av lax och öring finns också.

Nationella miljömål

”Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas.”

Senast år 2005 ska berörda myndigheter ha identifierat och tagit fram åtgärdsprogram för särskilt värdefulla natur- och kulturmiljöer som behöver ett långsiktigt skydd i eller i anslutning till sjöar och vattendrag. Senast år 2010 ska minst hälften av de skyddsvärda miljöerna ha ett långsiktigt skydd och fördelas jämnt mellan de fem vattendistrikten. Minst 15 fiskefria områden ska finnas i varje vattendistrikt.

Senast år 2005 ska berörda myndigheter ha identifierat och tagit fram åtgärdsprogram för restaurering av Sveriges skyddsvärda vattendrag eller sådana vattendrag som efter åtgärder har förutsättningar att bli skyddsvärda. Senast till år 2010 ska minst 25 % av de värdefulla och potentiellt skyddsvärda vattendragen ha restaurerats.

Senast år 2009 ska vattenförsörjningsplaner med vattenskyddsområden och skyddsbestämmelser ha upprättats för alla allmänna och större enskilda ytvattentäkter. Med större ytvattentäkter avses ytvatten som nyttjas för vattenförsörjning till fler än 50 personer eller distribuerar mer än 10 m³ per dygn i genomsnitt.

Senast år 2005 ska utsättning av djur och växter som lever i vatten ske på sådant sätt att biologisk mångfald inte påverkas negativt.

Senast år 2005 ska åtgärdsprogram finnas och ha inletts för de hotade arter och fiskstammar som har behov av riktade åtgärder.

Kungsbackas miljömål

Förutom de mål som anges här finns även mål under Giftfri miljö, sida 13, Ingen övergödning, sida 19, samt under God bebyggd miljö, sida 32, som bidrar till att miljömålet Levande sjöar och vattendrag kan uppnås.

Ekologisk status syftar till en beskrivning och klassning av tillståndet hos sjöar, vattendrag och kustnära vatten, som Naturvårdsverket ska ta fram med anledning av Vattendirektivet.

Kungsbackas miljömål

1. Sjöar och vattendrag ska ha god ekologisk status.⁴
2. Insatser ska göras för att bibehålla och stärka bestånden av lax och öring.

Miljömål för den kommunala verksamheten

1. Vid planering och tillståndsgivning ska sjöar och vattendrag och dess strandzoner skyddas mot fysiska ingrepp.

Indikatorer för uppföljning

Bottenfauna, antal arter och typer
Förekomst av flodpärlmussla
Fiskebestånd

⁴ God ekologisk status innebär att ytvattens växt- och djurliv, vattnets vägar och flöden, struktur på botten och stränder samt fysikaliska egenskaper endast får uppvisa små avvikelser från naturliga förhållanden. Denna beskrivning och klassning av tillståndet hos sjöar, vattendrag och kustnära vatten, kommer Naturvårdsverket att ta fram, med grund i EU: s ramdirektiv för Vatten.

Grundvatten av god kvalitet

Grundvattnet räcker inte alltid till på alla ställen där det behövs. Tätorter och områden med fritidsbebyggelse vid kusten är exempel på platser där det kan råda brist på naturligt grundvatten. För att försörja större tätorter med dricksvatten tillverkas i vissa fall konstgjort grundvatten. I Kungsbacka filtreras sjövattnet genom grusåsen i Fjärås-Bräcka.

Föroreningar i grundvatten kan till exempel komma från jordbruk, till exempel bekämpningsmedel och nitrat. Ämnena kan läcka från jordbruksmark men bekämpningsmedel kommer ofta även från ogräsbekämpning på annan mark.

Miljötilståndet i Kungsbacka

Den viktigaste dricksvattentäkten i Kungsbacka är grundvattentäkten i Fjärås-Bräcka som servar merparten av kommunens hushåll. Kommunen arbetar idag med uppgradering av skyddsbestämmelserna för Fjärås-Bräcka samt även för Öjersbo vattentäkt. Utanför kommunens vattenförsörjning finns också enskilda brunnar. Idag bistår kommunen fastighetsägare med enskilda brunnar med vattenprovtagning.

Nationella miljömål

”Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag.”

Grundvattenförande geologiska formationer, av vikt för nuvarande och framtida vattenförsörjning, ska senast år 2010 ha ett långsiktigt skydd mot exploatering som begränsar användningen av vattnet.

Senast år 2010 ska användningen av mark och vatten inte medföra sådana ändringar av grundvattennivåer som ger negativa konsekvenser för vattenförsörjningen, markstabiliteten eller djur- och växtliv i angränsande ekosystem.

Senast år 2010 ska alla vattenförekomster som används för uttag av vatten som är avsett att användas som dricksvatten och som ger mer än 10 m³ per dygn i genomsnitt eller betjänar mer än 50 personer uppfylla gällande svenska normer för dricksvatten av god kvalitet med avseende på föroreningar orsakade av mänsklig verksamhet.

Kungsbackas miljömål

Förutom de mål som anges här finns även mål under Giftfri miljö, sida 13, Ingen övergödning, sida 19, som bidrar till att miljömålet Grundvatten av god kvalitet kan uppnås.

Genom EU:s nya Vattendirektiv stärks skyddet för grundvatten. Vattenskyddsbestämmelserna för kommunens vattentäkter måste anpassas till Vattendirektivet.

Kungsbackas miljömål

1. Kommunens grundvatten med betydelse för vattenförsörjning, markstabilitet och växt och djurliv ska långsiktigt säkras.
2. Grundvattenkvaliteten ska vara god.

Miljömål för den kommunala verksamheten

1. Senast år 2009 har kommunens viktigaste grundvattentäkter, Fjärås-Bräcka, Gällinge och Öjersbo, skyddsbestämmelser i enlighet med gällande svenska normer.
2. Vid planering och exploatering säkerställs att kommunens grundvattentäkter inte påverkas negativt.
3. Undvika uttag av grundvatten på sådana nivåer så att saltvatteninträngning uppstår.

Indikatorer för uppföljning

Vattentäkter med skyddsbestämmelser
Grundvattenkvalitet

Hav i balans och levande kust och skärgård

Den biologiska mångfalden i kust- och havsområden störs av övergödning, miljögifter och överfiske. Därigenom påverkas också den marina miljöns produktionsförmåga, det vill säga arter och individer av växter och djur i havet kan minska i antal. Det kan också hända att någon art tar överhanden och hindrar andra arter att växa i antal.

Kustnära miljöer påverkas dessutom av exempelvis bebyggelse, fartygs- och småbåtstrafik och vissa fiskemetoder. Grunda bottenar är särskilt känsliga. Samtidigt är just de extra viktiga som uppväxtområden för fisk. Kungsbackafjorden är exempel på en känslig kustnära havsmiljö i Kungsbacka.

Miljötilståndet i Kungsbacka

Antalet arter i Kungsbackafjorden har minskat kraftigt till följd av övergödning. Tillståndet är idag att likna vid den situation som har varit i Laholmsbukten. Längs kusten finns också naturmiljöer med höga naturvärden som är utsatta för tryck när mark exploateras eller av turismens och sommarhalvårets aktiviteter som t.ex. småbåtstrafiken. Här finns också stora delar av kommunens naturreservat, däribland Kungsbackafjorden. Stora delar av kustens naturmiljöer har också skydd som riksintresse för friluftsliv, rekreation och naturvård, men saknar samtidigt ett starkare långsiktigt skydd.

Nationella miljömål

”Västerhavet och Östersjön ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och den biologiska mångfalden ska bevaras. Kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, natur- och kulturvärden samt upplevelsevärden. Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård bedrivs så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden skyddas mot ingrepp och andra störningar.”

Senast år 2010 ska minst 50 % av skyddsvärda marina miljöer och minst 70 % av kust- och skärgårdsområden med höga natur- och kulturvärden ha ett långsiktigt skydd. Senast år 2005 ska ytterligare fem, och senast år 2010 därutöver ytterligare fjorton, marina områden vara skyddade som naturreservat och tillsammans utgöra ett representativt nätverk av marina naturtyper. Därutöver ska ett område med permanent fiskeförbud inrättas till 2006, för utvärdering till 2010 samt ytterligare tre områden med permanent fiskeförbud inrättas till 2010 i vardera Östersjön och Västerhavet för utvärdering till 2015.

Senast år 2005 ska en strategi finnas för hur kustens och skärgårdens kulturarv och odlingslandskap kan bevaras och brukas.

Senast år 2005 ska åtgärdsprogram finnas och ha inletts för de hotade marina arter och fiskstammar som har behov av riktade åtgärder.

Senast år 2010 ska de årliga bifångsterna av marina däggdjur understiga 1 % av respektive bestånd.

Uttaget av fisk, inklusive bifångster av ungfisk, ska senast år 2008 inte vara större än att det möjliggör en storlek och sammansättning på fiskbestånden som ger förutsättningar för att ekosystemets grundläggande sammansättning och

funktion bibehålls. Bestånden ska ha återuppbyggt till nivåer betydligt över biologiskt säkra gränser.

Buller och andra störningar från båttrafik ska vara försumbara inom särskilt känsliga och utpekade skärgårds- och kustområden senast år 2010.

Genom skärpt lagstiftning och ökad övervakning ska utsläppen av olja och kemikalier från fartyg minimeras och vara försumbara senast år 2010.

Kungsbackas miljömål

Förutom de mål som anges här finns även mål under Giftfri miljö, sida 13, Ingen övergödning, sida 19, som bidrar till att miljömålet Hav i balans och levande kust och skärgård kan uppnås.

Kungsbackas miljömål

1. Kustnära vatten, som till exempel Kungsbackafjorden, ska ha god ekologisk status⁵.
2. Kustnära vatten ska ha en rik biologisk mångfald med en stor artrikedom och goda fiskebestånd.
3. För områden med höga naturvärden ska långsiktigt skydd upprättas.

Indikatorer för uppföljning

Bottenfauna, antal arter

Hydrografi

Makroalger

Grad av igenväxning, areal jämfört med tidigare inventeringar.

⁵ Ekologisk status syftar till de bedömningsgrunder för sjöar, vattendrag och kustnära vatten som Naturvårdsverket ska ta fram med grund i Vattendirektivet. God ekologisk status innebär att ytvattens växt- och djurliv, vattnets vägar och flöden, struktur på botten och stränder samt fysikaliska egenskaper endast får uppvisa små avvikelser från naturliga förhållanden.

Myllrande våtmarker

Våtmarker är ett samlingsnamn för mossar, kärr, mindre vattensamlingar, fuktängar och vissa strandområden. Våtmarkerna fyller viktiga funktioner i landskapet. De är mycket viktiga för flödesutjämning i sjöar och vattendrag, vilket kan mildra effekter av intensiva eller ihållande regn.

Våtmarkerna har också en viktig funktion genom rening av vatten, bland annat av innehållet av näringsämnen. Till sist utgör våtmarkerna en av de artrikaste miljöerna i Sverige.

Miljötilståndet i Kungsbacka

Kungsbacka har, som varande en gammal jordbruksbygd, förlorat våtmarksarealer när åkermarker skapades. Viktiga funktioner hos våtmarkerna har därmed gått förlorade, till exempel flödesutjämning, avskiljning av näringsämnen och som naturvårdsinsats. Kommunens Naturvårdsplan tar upp 13 av de mest skyddsvärda våtmarkerna i kommunen, men därutöver finns ytterligare 40 våtmarksområden med höga eller mycket höga naturvärden i kommunen. Med tanke på bland annat flödesutjämning finns regionala mål om nyanläggning av våtmarker. Andelen nyanlagd våtmark är i dagsläget låg i Kungsbacka jämfört med andra kommuner men potentialen för nyanläggning motsvarar cirka 20 % av den befintliga våtmarksarealen. Inom kommunen finns fyra våtmarker med långsiktigt skydd.

Nationella miljömål

”Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden.”

En nationell strategi för skydd och skötsel av våtmarker och sumpskogar ska tas fram senast till år 2005.

Samtliga våtmarksområden i Myrskyddsplan för Sverige ska ha ett långsiktigt skydd senast år 2010.

Senast år 2006 ska skogsbilvägar inte byggas över våtmarker med höga natur- eller kulturvärden eller på annat sätt byggas så att dessa våtmarker påverkas negativt.

I odlingslandskapet ska minst 12 000 ha våtmarker och småvatten anläggas eller återställas fram till 2010.

Åtgärdsprogram ska senast till år 2005 finnas och ha inletts för de hotade arter som har behov av riktade åtgärder.

Kungsbackas miljömål

Kungsbackas miljömål

1. Antalet våtmarker ska öka.

Miljömål för den kommunala verksamheten

1. Vid planering och exploatering ska inga våtmarker med höga naturvärden påverkas negativt.

2. Stödja markägare, till exempel genom rådgivning, som vill anlägga våtmarker i lämpliga områden.

Indikatorer för uppföljning

Antal och areal nyskapad, återskapad eller restaurerad våtmark

Levande skogar

Skogen är en av våra viktigaste källor till förnyelsebara råvaror och har stora både ekonomiska och miljömässiga värden. Men det är många faktorer som påverkar skogen. Den mest betydelsefulla kanske är skogsbrukets metoder inklusive hur värdefulla natur- och kulturvärden hanteras. Både produktionen av virke och den biologiska mångfalden i skogen påverkas också av luftföroreningar och klimatförändringar. Sedan decennier faller stora mängder av olika ämnen som transporteras med vindarna ner över skogen. De kan antingen försura marken eller fungera som gödselmedel.

Miljötilståndet i Kungsbacka

Ädellövskogarna som för täckte Halland och Kungsbacka kommun är idag i stor utsträckning försvunna och barrskogarna är utbredda. Exempel på värdefulla ädellövskogar som finns kvar är Säröområdet, Lygnernområdet samt Löftaåns dalgång. Dessa har endast delvis ett långsiktigt skydd som naturreservat. Mindre ädellövskog innebär direkt att livsmiljöer försvinner för många arter. Till exempel finns ekoxar i Lygnernområdet, vilka är beroende av gammelekar. Förutom naturreservaten och skog skyddad som riksintresse finns också ett tiotal mindre områden skyddade genom naturvårdsavtal och ett tiotal med biotopskydd. Arealen skog med nyckelbiotoper, ett kvalitetsmått som avser områden med rödlistade arter, är hög jämfört med Hallands län.

Nationella miljömål

”Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas.”

Ytterligare 900 000 ha skyddsvärd skogsmark ska undantas från skogsproduktion till år 2010.

Mängden död ved, arealen äldre lövrik skog och gammal skog ska bevaras och förstärkas till år 2010 på följande sätt:

- mängden hård död ved ska öka med minst 40 % i hela landet och med avsevärt mer i områden där den biologiska mångfalden är särskilt hotad,
- arealen äldre lövrik skog ska öka med minst 10 %,
- arealen gammal skog ska öka med minst 5 %, arealen mark föryngrad med lövskog ska öka.

Skogsmarken ska brukas på sådant sätt att fornlämningar inte skadas och så att skador på övriga kända värdefulla kulturlämningar är försumbara senast år 2010.

Senast år 2005 ska åtgärdsprogram finnas och ha inletts för hotade arter som har behov av riktade åtgärder.

Kungsbackas miljömål

Förutom de mål som anges här finns även mål under Bara naturlig försurning, sida 11, God bebyggd miljö, sida 32, som bidrar till att miljömålet Levande skogar kan uppnås.

En förutsättning för att miljömålet ska kunna nås är också att en inventering av kommunens ädellövsskogar görs.

Kungsbackas miljömål

1. Skyddet för skogar med höga naturvärden ska vara starkt och långsiktigt.
2. Skogar med höga naturvärden ska värnas. Skogsmiljöer i Kungsbacka, med särskilt höga naturvärden, är ädellövsskogarna, till exempel bergekskogar, bokskogar och lövsumpskogar.
3. Ska växter och djur kunna sprida sig naturligt i ”gröna korridorer”.

Miljömål för den kommunala verksamheten

1. Vid planering och exploatering ska hänsyn tas till skogar med höga natur- och kulturhistoriska värden.
2. Tillgängliggöra tätortsnära skogar.

Indikatorer för uppföljning

Skyddad skogsareal
Skogsproduktion
Nyckelbiotoper ska öka till antal och areal
Skyddad skogsareal jämfört med skyddsvärd skog
Andel FSC-certifierad skog

Ett rikt odlingslandskap

Natur- och kulturvärdena i dagens odlingslandskap är resultatet av att människan har brukat jorden under flera tusen år. Den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena är beroende av att jordbruk fortsätter att bedrivas, men också av vilka metoder som används i jordbruket. Bland annat är betande djur en förutsättning för att bevara våra betesmarker.

Odlingslandskapet innehåller en stor del av vår flora och fauna. Främst finns arterna i slåtter- och betesmarker men även i åker- och vägrenar, åkerholmar och våtmarker och andra småbiotoper. Många av dessa livsmiljöer har också ett kulturhistoriskt värde som hjälper oss att återskapa bilden av våra förfäders brukningsmetoder i odlingslandskapet.

Miljötilståndet i Kungsbacka

Trenden för miljö kvalitetsmålet är negativ framför allt när det gäller kulturmiljöerna i landskapet, där det framför allt krävs en ökad hävd, det vill säga att ängs- och betesmarkerna hålls öppna genom röjning, slåtter eller bete. I 40 % av de objekt som inventerades både i slutet av 80-talet och under 2002-2004 minskar hävden. Slåtterängar och hagmarker är exempel på kulturmiljöer som hotar att försvinna till följd av minskande jordbruk, förändrade jordbruksmetoder och förändrad markanvändning. Den ekologiska produktionen ökar i kommunen.

Nationella miljömål

”Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks.”

Senast år 2010 ska samtliga ängs- och betesmarker bevaras och skötas på ett sätt som bevarar deras värden. Arealen hävdad ängsmark ska utökas med minst 5 000 ha och arealen hävdad betesmark av de mest hotade typerna ska utökas med minst 13 000 ha till år 2010.

Mängden småbiotoper i odlingslandskapet ska bevaras i minst dagens omfattning i hela landet. Senast till år 2005 ska en strategi finnas för hur mängden småbiotoper i slättbygden ska kunna öka.

Mängden kulturbärande landskapselement som vårdas ska öka till år 2010 med ca 70 %.

Senast år 2010 ska det nationella programmet för växtgenetiska resurser vara utbyggt och det ska finnas ett tillräckligt antal individer för att långsiktigt säkerställa bevarandet av inhemska husdjursraser i Sverige.

Senast år 2006 ska åtgärdsprogram finnas och ha inletts för de hotade arter som har behov av riktade åtgärder.

Senast år 2005 ska ett program finnas för hur lantbrukets kulturhistoriskt värdefulla ekonomibyggnader kan tas till vara.

Kungsbackas miljömål

Förutom de mål som anges här finns även mål under God bebyggd miljö, sida 32, som bidrar till att miljömålet Ett rikt odlingslandskap kan uppnås. Bland annat innebär en förtätning enligt ÖP: s intentioner att mark kan lämnas för jordbruk, vilket är en förutsättning för att landskapet ska kunna förbli öppet och det gör även att värdefull åkermark sparas för framtida generationers behov.

Kungsbackas miljömål

1. Vid brukande av mark ska hänsyn tas dels till ängs- och betesmarkernas natur- och kulturvärden.
2. Den ekologiska produktionen (enligt EU's definition) ska år 2011 ha ökat till 12 % av åkermarksarealen.

Miljömål för den kommunala verksamheten

1. Vid kommunala inköp ska andelen närproducerade och ekologiska livsmedel senast år 2011 uppgå till 25 %.
2. Vid planering och exploatering ska hänsyn tas till värdet av god jordbruksmark samt ängs- och betesmarkernas natur- och kulturvärden.

Indikatorer för uppföljning

Andel inköp ekologiska livsmedel
Åkermark med KRAV-produktion samt med ekologisk produktion.
Areal ängs- och betesmark som omfattas av skötsel.

God bebyggd miljö

”Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god miljö. Natur- och kulturvärden ska tas tillvara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.”

Miljömålet God bebyggd miljö handlar om hur den byggda miljön kan understödja en hållbar utveckling. Hur planeringen genomförs, bebyggelsen och infrastrukturen utformas och hur naturresurserna används är centrala områden att arbeta med om en hållbar utveckling ska nås. I själva verket handlar God bebyggd miljö om hur ”det goda livet” ska kunna nås.

Miljötilståndet i Kungsbacka

Kungsbacka kommuns glesa bebyggelsestruktur har gett upphov till ett högt bilberoende. Detta syns bland annat i invånarnas årliga körsträckor som är högre än i Halland och omkring 15 % högre än för riket. Medan energiförbrukningen har ökat i transportsektorn har det skett en minskning inom hushållssektorn. Samtidigt används mer förnyelsebar energi, vilket i stor utsträckning beror på fjärrvärmeutbyggnaden. Dock värms ca 44 % av småhusen med direktverkande eller vattenburen el vilket gör att Kungsbacka har mycket hög elanvändning jämfört med riket.

Trenden med minskande avfallsmängder under början av 90-talet har stannat av och har den senaste tioårsperioden legat på omkring 200 kg/person. Andelen avfall som går till återvinning ligger på omkring 50 % av det totala avfallet.

God bebyggd miljö - miljömål för bebyggelse, infrastruktur och energianvändning

Nationella miljömål

Senast år 2010 ska fysisk planering och samhällsbyggande grundas på program och strategier för:

- hur ett varierat utbud av bostäder, arbetsplatser, service och kultur kan åstadkommas så att transportbehovet minskar och förutsättningarna för miljöanpassade och resurssnåla transporter förbättras,
- hur grönska- och vattenområden i tätorter och tätortsnära områden ska bevaras, vårdas och utvecklas för såväl natur- och kulturmiljö- som friluftslivsmål, samt hur andelen hårdgjord yta i dessa miljöer fortsatt begränsas.
- hur energianvändningen ska effektiviseras för att på sikt minskas, hur förnybara energiresurser ska tas till vara och hur utbyggnad av produktionsanläggningar för fjärrvärme, solenergi, biobränsle och vindkraft ska främjas.
- hur kulturhistoriska och estetiska värden ska tas till vara och utvecklas,

Bebyggelsens kulturhistoriska värden ska senast år 2010 vara identifierade och ha en långsiktigt hållbar förvaltning.

Den totala energianvändningen per uppvärmd areaenhet i bostäder och lokaler minskar. Minskningen bör vara 20 % till år 2020 och 50 % till år 2050 i förhållande till användningen 1995. Till år 2020 ska beroendet av fossila bränslen för energianvändningen i bebyggelsesektorn vara brutet, samtidigt som andelen förnybar energi ökar kontinuerligt.

År 2020 ska byggnader och deras

egenskaper inte påverka hälsan negativt. Därför ska det säkerställas att:

- samtliga byggnader där människor vistas ofta eller under längre tid senast år 2015 har en dokumenterat fungerande ventilation,
- radonhalten i alla skolor och förskolor år 2010 är lägre än 200 Bq/m³ luft, och att
- radonhalten i alla bostäder år 2020 är lägre än 200 Bq/m³ luft.

Antalet människor som utsätts för trafikbullerstörningar överstigande de riktvärden som riksdagen ställt sig bakom för buller i bostäder ska ha minskat med 5 % till år 2010 jämfört med år 1998.

Kungsbackas miljömål

Miljömålet God bebyggd miljö relaterar till de flesta av miljömålen, men framför allt till Begränsad klimatpåverkan, sida 7 och Frisk luft, sida 9 samt miljömål som relaterar till mark och vatten. Den kommunala planeringen berörs i stor utsträckning av detta miljömål.

Kungsbackas miljömål

1. Nya bostäder och verksamheter ska alltid planeras så att behoven av biltransporter minskas.
2. Tätorterna ska ha en utvecklad och kvalitativ grönskastruktur för hälsa, natur- och kulturmiljö och rekreation.
3. Innan planarbete sätts igång i områden där äldre byggnader finns, ska en kulturhistorisk utredning göras. Stöd finns i den inventering av kulturhistoriska byggnader som genomförts.
4. Kommunen ska verka för utbyggnad av förnyelsebar energi.
5. Alla nybyggda bostäder inom planlagt område ska senast år 2015 vara utformade

så att byggnadens energianvändning uppgår till högst 90 kWh/m² och år.

6. Elförbrukningen per innevånare ska minska med 20 % till år 2020 jämfört med år 2004.

7. I alla detaljplaner ska energianvändningen styras till förnyelsebara energikällor.

8. Trafikbullret ska minska, särskilt i kommunens tätbefolkade områden, t.ex. Kungsbacka tätort.

9. Byggnader där människor vistas ska ha radonhalter som understiger gränsvärdet 200 Bq/m³ luft.

Indikatorer för uppföljning

Energianvändningen per invånare. Totalt och per energislag

Genomsnittlig körsträcka per år och innevånare

Energianvändning per areaenhet i nybyggnation

Radonhalter vid mätning i småhus, flerbostadshus, förskolor och skolor

Trafikbuller

Antalet kontakter med kommunens energirådgivare

God bebyggd miljö – miljömål för hushållning och kretslopp

Nationella miljömål

År 2010 ska uttaget av naturgrus i landet vara högst 12 miljoner ton per år.

Den totala mängden genererat avfall ska inte öka och den resurs som avfall utgör ska tas till vara i så hög grad som möjligt samtidigt som påverkan på och risker för hälsa och miljö minimeras. Särskilt gäller att:

- Mängden deponerat avfall exklusive gruvavfall ska minska med minst 50 procent till år 2005 räknat från 1994 års nivå.
- Senast år 2010 ska minst 50 procent av hushållsavfallet återvinnas genom materialåtervinning, inklusive biologisk behandling.
- Senast år 2010 ska minst 35 procent av matavfallet från hushåll, restauranger, storkök och butiker återvinnas genom biologisk behandling. Målet avser källsorterat matavfall till såväl hemkompostering som central behandling.
- Senast år 2010 ska matavfall och därmed jämförligt avfall från livsmedelsindustrier m.m. återvinnas genom biologisk behandling. Målet avser sådant avfall som förekommer utan att vara blandat med annat avfall och är av en sådan kvalitet att det är lämpligt att efter behandling återföra till växtodling.
- Senast år 2015 ska minst 60 procent av fosforföreningarna i avlopp återföras till produktiv mark, varav minst hälften bör återföras till åkermark.

Kungsbackas miljömål

Kungsbackas miljömål

1. Allt avfall ska källsorteras.
2. Organiskt hushållsavfall, slam och kanske även hästgödsel ska användas för produktion av Biogas

Miljömål för den kommunala verksamheten

1. Avloppsslammet ska vara av sådan kvalitet att det ska kunna spridas över åkermark.
2. Alla kommunala fastigheter ska senast år 2011 ha utrustning som medger fullständig källsortering.
3. Kommunen ska i sin verksamhet välja varor och tjänster så att mängden avfall minimeras.

Indikatorer för uppföljning

Insamlat avfall

Avfall till deponi

Avfall till återvinning

Användning/Inköp av miljöskadliga ämnen inom kommunal verksamhet.

Återföring av fosfor till produktiv mark

Ett rikt växt och djurliv

Synen på biologisk mångfald och dess betydelse har ändrats sedan begreppet myntades på 1980-talet. Biologisk mångfald är gener, arter och deras samverkan samt vad de gör till nytta för ekosystemen som att rena vatten och luft, binda jorden och pollinera våra grödor. Biologisk mångfald bidrar till folkhälsan genom att många natur- och kulturmiljöer är en viktig källa till rekreation och friluftsliv.

Sveriges biologiska mångfald idag är resultat av klimat, geologiska förutsättningar och människans olika verksamheter. Många av våra växter och djur, som idag är hotade, är på olika sätt gynnade eller till och med beroende av att landskapet hävdas. Omläggningen av jord- och skogsbruket under det senaste seklet avspeglar sig i vilka arter som har blivit vanligare och vilka som har blivit sällsynta.

Miljötilståndet

För närvarande pågår framtagandet av åtgärdsprogram för hotade arter i länet, men ännu är inte arbetet långt gånget. I Kungsbacka finns exempelvis förekomst av linsräka och flodpärlmussla. Åtgärdsprogrammet för linsräka innehåller exempelvis hävd av strandängar. På sådant sätt kopplar Ett rikt växt- och djurliv till andra miljö kvalitetsmål som direkt behandlar tillståndet för olika natur- och kulturmiljöer. Om miljömålet nås eller ej är naturligtvis beroende av utvecklingen av dessa natur- och kulturmiljöer.

Nationella miljömål

”Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.”

Senast år 2010 ska förlusten av biologisk mångfald inom Sverige vara hejdad.

År 2015 ska bevarandestatusen för hotade arter i landet ha förbättrats så att andelen bedömda arter som klassificeras som hotade har minskat med minst 30 procent jämfört med år 2000, och utan att andelen försvunna arter har ökat.

Senast år 2007 ska det finnas metoder för att följa upp att biologisk mångfald och biologiska resurser, såväl på land som i vatten, nyttjas på ett hållbart sätt. Senast år 2010 ska biologisk mångfald och biologiska resurser såväl på land som i vatten nyttjas på ett hållbart sätt så att biologisk mångfald upprätthålls på landskapsnivå.

Kungsbackas miljömål

Miljömålet relaterar i stor utsträckning till miljömålen som avser kommunens natur och kulturmiljöer, det vill säga Levande sjöar och vattendrag, sida 21, Hav i balans, sida 25, Myllrande våtmarker, sida 27, Levande skogar, sida 29 samt Ett rikt odlingslandskap sida 31. Dessa miljömål bidrar även till att miljömålet Ett rikt växt- och djurliv kan uppnås

Kungsbackas miljömål

1. Den biologiska mångfalden med naturligt förekommande arter och naturtyper ska bevaras.
2. Kommunens värdefulla natur- och kulturmiljöer ska bevaras och skötas så att biologiska värden säkerställs.

Indikatorer för uppföljning

Information om bevarandestatusen för hotade arter i Kungsbacka.

Mer information

Remissutgåvan av Miljöprogrammet finns att hämta i elektronisk version på kommunens hemsida, www.kungsbacka.se, och i tryckt format hos medborgarkontoret i stadshuset.

Miljörapport 2006 som beskriver miljötilståndet i Kungsbacka kommun finns att hämta på Kungsbacka kommuns hemsida men också i tryckt format hos medborgarkontoret.

Information om Hallands miljömål samt uppföljningen av dessa finns att hämta på Länsstyrelsen Hallands hemsida, www.n.lst.se.

Information om de nationella miljömålen samt uppföljningen av dessa finns på Miljömålsportalens hemsida, www.miljomal.nu.